YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
3 päivänä joulukuuta 1981 *

Asiassa 1/81,

jonka Landgericht Hamburg on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Pfizer Inc., New York (USA),

vastaan

Eurim-Pharm GmbH, Piding/Bad Reichenhall (Saksan liittotasavalta),

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 36 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. Bosco sekä tuomarit A. O'Keeffe ja T. Koopmans,

julkisasiamies: F. Capotorti,
kirjaaja: apulaiskirjaaja J. A. Pompe,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Landgericht Hamburg on esittänyt 5.11.1980 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.1.1981, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen 36 artiklan tulkinnasta.

2 Kysymykset esitettiin asiassa, jonka asianosaisina on kaksi lääkealan yritystä, joista toinen, pääasian kantaja, jäljempänä 'Pfizer', joka on tietyn tavaramerkin haltija useassa jäsenvaltiossa, vastustaa sitä, että toinen, pääasian vastaaja, jäljempänä 'Eurim-Pharm', joka on ostanut yhdessä jäsenvaltiossa kyseisellä tavaramerkillä varustettuna markkinoille saatetun tuotteen, myy tuotetta toisessa jäsenvaltiossa pakattuaan sen uudelleen.

3 Pfizerin saksalainen tytäryhtiö pitää Saksassa kaupan kyseistä tuotetta, laajakirjoista antibioottivalmistetta, jonka tuotenimi on "Vibramycin" ja joka on suojattu rekisteröidyllä tavaramerkillä, jonka haltija on Pfizer. Pfizerin brittiläinen tytäryhtiö valmistaa samaa tuotetta ja pitää sitä kaupan erilaisissa pakkauksissa huomattavasti halvempaan hintaan kuin Saksassa.

4 Ilmoitettuaan Pfizerille aikomuksestaan Eurim-Pharm saattoi Saksan markkinoille Isosta-Britanniasta ostetun "Vibramycinin" alkuperäispakkauksessa, joka sisältää 50 kapselia viiden sarjoina suljettuina läpipainolevyihin, joihin kiinnitetyissä kalvoissa on merkintä "Vibramycin Pfizer". Tuotteen markkinoimiseksi Saksassa Eurim-Pharm sulki yksittäiset läpipainopakkaukset suunnittelemiinsa taitekoteloihin muuttamatta läpipainolevyä tai sen sisältöä. Kotelon etupuolella on läpinäkyvä aukko, josta näkyy alkuperäiseen levyyn kiinnitetyssä kalvossa oleva merkintä "Vibramycin Pfizer". Kotelon selkäpuoli on varustettu seuraavalla merkinnällä: "laajakirjoinen antibioottivalmiste - valmistaja: Pfizer Ltd, Sandwich, Kent, G.B. - maahantuoja: Eurim-Pharm GmbH, lääkevalmisteiden tukkuliike, 8229 Piding; pakkaaja ja maahantuoja: Eurim-Pharm GmbH, 8229 Piding". Tuoja on asettanut kotelon sisään Saksan lainsäädännön mukaisesti lääkevalmistetta koskevia tietoja sisältävän lehtisen.

5 Ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessään Landgericht ilmaisi kantansa, jonka mukaan Eurim-Pharm loukkaa toiminnallaan Pfizerille Saksan tavaramerkkioikeutta koskevan lainsäädännön mukaan kuuluvia oikeuksia. Koska saman asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa ylempi oikeusaste kuitenkin oli katsonut, että esillä olevassa asiassa tavaramerkkioi-

keuden käyttö on perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan nojalla poissuljettu, Landgericht esitti seuraavat kaksi ennakkoratkaisukysymystä:

"1. Voiko jäsenvaltiossa A suojatun tavaramerkkioikeuden haltija ETY:n perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla vedota tähän oikeuteensa estääkseen tuojaa ostamasta lääkevalmisteita, jotka tavaramerkin haltijan tytäryhtiö on jäsenvaltiossa B merkin haltijan suostumuksella laillisesti varustanut tavaramerkillä ja saattanut markkinoille tällä tavaramerkillä varustettuina, ja pakkaamasta niitä uudelleen jäsenvaltion A lääkäreiden erilaisia lääkemääräyskäytäntöjä vastaavaan pakkaukseen ja saattamasta niitä markkinoille jäsenvaltiossa A tuojan suunnittelemassa päällyspakkauksessa, jonka etupuolella olevasta läpinäkyvästä aukosta näkyy lääkevalmistetta lähinnä olevan läpipainopakkauksen selkäpuolelle kiinnitetty tavaramerkin haltijan merkki?

2. Onko ETY:n perustamissopimuksen 36 artiklan toisen virkkeen nojalla kielletyn kaupan rajoituksen toteamiseksi riittävää, että tavaramerkin haltijan kansallisen tavaramerkkioikeuden käyttö ja hänen soveltamansa kaupan pitämisen järjestelmä johtavat objektiivisesti jäsenvaltioiden välisten markkinoiden eristämiseen vai onko päinvastoin välttämätöntä osoittaa, että merkin haltija käyttää tavaramerkkioikeuttaan ja soveltamaansa kaupan pitämisen järjestelmää tarkoituksenaan markkinoiden keinotekoinen eristäminen?"

Ensimmäinen kysymys

6 Aluksi on syytä muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan, sellaisena kuin se ilmenee erityisesti sen 23.5.1978 antamassa tuomiossa (asia 102/77, Hoffmann-La Roche v. Centrafarm, Kok. 1978, s. 1139), vaikka perustamissopimuksella ei vaikutetakaan jäsenvaltion lainsäädännössä tunnustettujen teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien olemassaoloon, näiden oikeuksien käyttämistä voidaan kuitenkin rajoittaa perustamissopimuksen kielloilla. Koska 36 artikla sisältää poikkeuksen yhdestä yhteismarkkinoiden perusperiaatteesta, siinä sallitaan poikkeukset tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta ainoastaan, jos nämä poikkeukset ovat perusteltuja niiden oikeuksien suojelemiseksi, jotka muodostavat teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien ydinsisällön.

7 Tavaramerkkioikeuden ydinsisältönä on erityisesti se, että tavaramerkin haltijalle annetaan yksinoikeus tavaramerkin käyttämiseen saatettaessa tuote ensimmäisen kerran markkinoille ja että tavaramerkin haltijaa suojataan sellaisilta kilpailijoilta, jotka haluaisivat käyttää väärin tavaramerkin asemaa ja mainetta myymällä tuotteita, jotka on asiattomasti varustettu tällaisella tavaramerkillä.

8 Vastauksen antamiseksi kysymykseen siitä, kuuluuko tähän yksinoikeuteen oikeus kieltää se, että kolmas osapuoli käyttää kyseistä tavaramerkkiä tuotteen uudelleen pakkaamisen jälkeen, on otettava huomioon tavaramerkin olennainen tehtävä eli se, että tavaramerkillä taataan kuluttajalle tai loppukäyttäjälle se, että kyseisellä tavaramerkillä varustetut tuotteet ovat alkuperältään samoja, siten, että kuluttaja tai loppukäyttäjä voi tavaramerkin perusteella erottaa sillä varustetun tuotteen alkuperältään poikkeavista tuotteista ilman sekaannusvaaraa. Tämä alkuperän takaaminen tarkoittaa sitä, että kuluttaja tai loppukäyttäjä voi olla varma siitä, että tuotteen sen alkuperäisessä muodossa hankkinut muu yritys ei ole ilman tavaramerkin haltijan suostumusta muuttanut kuluttajalle tai loppukäyttäjälle tarjottua, tavaramerkillä varustettua tuotetta ennen sen markkinoille saattamista siitä, millainen tuote on alun perin ollut.

9 Tavaramerkin haltijalle annettu oikeus estää kaikenlainen tämän tavaramerkin käyttäminen, joka saattaisi vääristää siihen liittyvää alkuperän takaamista, kuuluu näin ollen tavaramerkkioikeuden ydinsisältöön.

10 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei ole kysymys tavaramerkin sellaisesta käytöstä, että sillä vahingoitettaisiin tuotteen alkuperää koskevia takeita, sillä kansallisen tuomioistuimen esittämästä selvityksestä ja sen esittämästä ennakkoratkaisukysymyksestä käy ilmi, että rinnakkaistuoja on pakannut lääkevalmisteen uudelleen vain vaihtamalla ulomman päällyksen koskematta sisempään pakkaukseen ja huolehtien siitä, että valmistajan sisempään pakkaukseen liittämä tavaramerkki näkyy uuden päällyksen läpi.

11 Näin ollen uudelleen pakkaaminen ei aiheuta vaaraa tuotteen altistumisesta sellaisille ulkopuolisille vaikutuksille tai ulkopuoliselle puuttumiselle, jotka saattaisivat vaikuttaa sen alkuperäiseen laatuun, eikä kuluttajalle tai tuotteen loppukäyttäjälle aiheudu sekaannusvaaraa tuotteen alkuperän suhteen ennen kaikkea siitä syystä, että rinnakkaistuoja on selvästi ilmoittanut ulommassa päällyksessä siitä, että tuotteen valmistaja on tavaramerkin haltijan tytäryhtiö ja että maahantuoja on suorittanut uudelleen pakkaamisen.

12 Tähän johtopäätökseen ei vaikuta se, että rinnakkaistuoja on liittänyt ulompaan pakkaukseen lääkevalmisteen tietoja sisältävän irtolehden.

13 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että perustamissopimuksen 36 artiklaa on tulkittava siten, että tavaramerkkioikeuden haltija ei voi vedota tähän oikeuteensa estääkseen tuojaa saattamasta markkinoille tavaramerkin haltijan tytäryhtiön toisessa jäsenvaltiossa valmistamaa lääkevalmistetta, joka on hänen suostumuksellaan varustettu tällä tavaramerkillä, kun kyseinen tuoja on pakannut tuotteen uudelleen vaihtamalla ainoastaan ulomman päällyksen koskematta sisempään päällykseen ja huolehtien siitä, että valmistajan sisempään päällykseen liittämä tavaramerkki näkyy uuden päällyksen läpi, sekä merkitsemällä selkeästi ulompaan päällykseen, että tuotteen on valmistanut tavaramerkin haltijan tytäryhtiö ja että tuoja on pakannut sen uudelleen.

Toinen kysymys

14 Ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus osoittaa, että toista kysymystä ei ole tarpeen tutkia kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

15 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan liittotasavallan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut Landgericht Hamburgin 5.11.1980 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Perustamissopimuksen 36 artiklaa on tulkittava siten, että tavaramerkkioikeuden haltija ei voi vedota tähän oikeuteensa estääkseen tuojaa saattamasta markkinoille tavaramerkin haltijan tytäryhtiön toisessa jäsenvaltiossa valmistamaa lääkevalmistetta, joka on hänen suostumuksellaan varustettu tällä tavaramerkillä, kun kyseinen tuoja on pakannut tuotteen uudelleen vaihtamalla ainoastaan ulomman päällyksen koskematta sisempään päällykseen ja huolehtien siitä, että valmistajan sisempään päällykseen liittämä tavaramerkki näkyy uuden päällyksen läpi, sekä merkitsemällä selkeästi ulompaan päällykseen, että tuotteen on valmistanut tavaramerkin haltijan tytäryhtiö ja että tuoja on pakannut sen uudelleen.

Bosco O'Keeffe Koopmans

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä joulukuuta 1981.

A. Van Houtte
kirjaaja

G. Bosco
ensimmäisen jaoston puheenjohtaja